

Obrozené Rusko zpečetí osud Německa.

PRO POKROK UPRAVIL OTAKAR CHARVAT

REDAKTOR časopisu London Observer, J. L. Garvin, napsal v minulých dnech zajímavé pojednání o situaci na evropských bojištích, které je zajímavé hlavně pro stanovisko, které tento proslulý anglický publicista zaujímá s ohledem na Rusko jako válečného činitele. Garvin již dříve projevil řadu náhledů, které vzbudily pozornost. Učinil, ku příkladu, prohlášení, že Německo nemůže zvítězit na souši, dokud nepotře Rusko. Jako válečný činitel Rusko je důležitým a poslední ofensivou opět prokázalo, že centrální mocnosti budou nuceny počítati s ním nejvíce.

Je dobře známo, že Rusko doposud nevyvinulo maximální sílu. Jeho zdroje zdají se býti nevyčerpatelnými. Jeho odhodlání osiluje se každého dne. Obrozené Rusko znamená pro centrální mocnosti velké nebezpečí a není tudíž divu, že Německo zdá se s větším neklidem sledovati vývoj událostí na východě, než na západě. Je to východ, kde Německo je nejvíce zranitelné. Je to odvěká nenávisť slovanského plemene ku germánskému, touha po odplátě za tak četná příkroty, které mu přinášejí teutonická sešlece největšími obavami.

Síla ruského náporu byla překvapivě nejenom pro centrální mocnosti, ale i pro západní spojence Ruska. Nikdo neočekával, že Rusko tak brzy bylo by schopno se vzpamatovati a tak brzy na praviti defekty, které byly příčinou jeho nezdarů loňského roku. Rusko objevilo se v novém světle. Ukázalo, že je schopno projevit pevnou vůli, která až doposud nebyla považována za dar slovanského plemene. Rusko příjemně překvapilo Anglii a Francii. Centrální mocnostem náhlo nového strachu.

I kdybychom nejméně poohlíželi na operace na východním bojišti, doznati musíme, že dosažení výsledků ruské ofensivy musí mítí nevyhnutelně vliv ve prospěch spojenců celku. V zesílení ruské armády a v zlepšení jejího vypravění je zárukou časného zakončení přítomné vřezané války. Není o tom sporu, že toto obrozené Rusko zpečetí osud Německa a Rakouska. V tomto ohrožení je projev pevné vůle a nového odhodlání. To jsou základní složky vítězství. Rusko bylo považováno za neprekonatelné v obraně všeobecně, ale ani západní spojenci se nedomyšleli, že bude schopno zasádní takové úderu jako ony generála Brusilova dříve, než až na počátku příštího roku.

Vycházejíc z toho předpokladu, Anglie připravovala se na válku v trvání čtyř let. Tento předpoklad na straně německé byl příčinou kolosálního omylu o soustředění dělostřelce a mužstva před Verdunem. Tohoto vřezání s většími výhodami dalo by se použiti na východní frontě. Vojenská reputace nedovoluje nyní Němcům, aby zanechali ofensivy před Verdunem, ačkoli její omezení může býti valné. Tento velký omyl Německa může se státi osudným.

Američtí návštěvníci v Berlíně v posledních devíti měsících byli ujišťováni znovu a znovu, že se strany Ruska nehrozí zcela žádného nebezpečí. Rakouský generál Konrad von Hetzendorf prohlásil k zástupci židovského časopisu, že Rusové budou zatlaceni zpět do Asie a na vždy učiněni "bude konec ruskému nebezpečí." Rakouský generál se přepočítal. Ostatně počítal stejně jako jeho německí kolegové, že Rusko jako válečný činitel je odstraněno. Když zahájena byla ofensiva u Verdunu a nápor rakouský v Tridentu, nepočítalo se na nějaký silný úder ze strany Ruska. Ve chvíli, kdy centrální mocnosti šlily radostí nad úspěchy v Tridentu a u Verdunu, generál Brusilov zasádl první ránu. Zasádl ji takovou silou, že otrávil se Berlín i Vídeň. Zahájil tak

prudký oheň, že v několika dnech docíleno bylo úspěchu, který považován byl za nemožný. Není pochybnosti o tom, že tento mocný úder musel zvrátiti kalkulace ve prospěch centrálních mocností. Vývoj ruské ofensivy na východní frontě znamenal obrát ve válečné situaci v celé Evropě.

Hlavní své výhody překvapení Rusové byli již zbaveni. Ale tím není řečeno, že zbaveni byli všech výhod, které přinesl jim tento náhlý a neočekávaný útok. Rakouské, jak se zdá, nepočítali, že přední jejich linie tak snadno mohou býti zdolány a nezdírali trvalého opevnění v pozadí. Jejich odpor ale, jak je přirozeno, bude nyní vytrvalejší. Německé a rakouské dopravní prostředky jsou dokonalejší než ruské. Výkonost Kruppových děl a Škodovy zbrojovky je úžasná v přítomné době.

Centrální mocnosti nebudou, jak se zdá, mítí nedostatek střeliva. Ruská děla otevřela cestu k postupu carských armád. Vyrovnaná se v síle dělostřelce centrálních mocností, jestliže je nepřekonávala. Ale centrální mocnosti brzy budou schopny odpovídat ranou za ránu z děl stejné ráže. Další postup carských armád bude úkolem obtížnějším.

Ale ruské viny sotva budou zastaveny. Z Ruska dochází ujistění ze ujistěním, že přípravy k přítomnému náporu byly dokonale a že dostatek rezerv zajišťuje udržování útoku v přítomné jejich prudkosti. Sestavení rakouských armád a bezradnost jejich vůdčů jsou dalším činitelem, kteří mluví ve prospěch Ruska. Viny ruské na chvíli mohou býti zastaveny, a by provedena byla nutná reorganizace, ale znovu a znovu hrnouť budou se ku předu jako nezasatavlivý příval. Jejich tlak neustane. Vojenská síla centrálních mocností ochabuje a tu je přirozeno, že dříve nebo později bude vyčerpána a mavena tímto neustávajícím přívalem, jehož váha bude vzrůstat.

Vojenská kritika centrálních mocností nezdávající se dosud všech nadějí. Domýšlejí se, že takový vojenský genius, jako je von Hindenburg, přijde na nějaký plán, kterým zmnožením byl by další postup Rusů. Počítají v možnost německé ofensivy na severním konci východní linie, která přenesla by německá vojska přes Dvina. Ale nepočítá se tu, že tím německé armády vystavily by se nebezpečí bočních útoků. Von Hindenburg již nyní neví si rady. Smělná jeho vítězství ve východním Prusku nemohou býti opakována. Zde jsou poměry zcela jiné a není tu výhod, kterých plně využíval a v Tannenburgu. Neví pro německé vojenské velitele již naděje, aby přizdobili se lačnými má vyvířily jako loňského roku, kdy bojovali a postupovali proti armádám, vyčerpáním ze střeliva, které hlavně byly nuceny spoléhati se na loděky, aby zabránily vážným katastrofám.

Celá situace je nyní zcela jiná. Vojenská situace Ruska při zahájení teutonického náporu byla tak špatnou, jak jen možno si myslet. Ruští vojenská velitelé dojustili se mnohých omylů. Snad možno je přičísti na vrub německých vlivů, které od zahájení války pracovaly ve prospěch Berlína a Vídně. Rusové postupovali skrz Karpaty za cenu velkých ztrát. Jejich linie byly seslabeny ve chvíli, kdy centrální mocnosti zahájily nápor, na jehož slávu odpočívaly do nedávna a dopustily se omylů válečných úderů ruských. Mackensen loňského roku neměl před sebou žádného obrátivého úkolu. Ve chvíli, kdy převala teutonických vojsk prorážela ruské linie, došlo ruským armádám zásoby střeliva. I málo zkušený vojenští válečnické v té chvíli mohli docílití velkého úspěchu. Teutonický nápor proti Rusku vytvořil velké množství hrdinů, ale jejich vavříny jsou pochybné ceny.

Nyní ruská linie je značně rovnou. Její komunikace téměř vů-

IMPROVISOVANÁ STUDNA V MEXIKU.

Improvisovaná studna nedaleko hlavního pobího stam spolkové armády v Mexiku. Vojáci američtí osvědčili se vynalézavými a zřídili si ve svém táboře radu studni. Voda takto získaná je lepší nežli ve studničkách a řekách.

de je zabezpečena. Mají za sebou nezdolatelé serie připravených linií obraných, kdyby bylo nutno ustoupiti. Proti katastrofě jaké hokotiv druhu bylo učiněno náležitě opatření. A nesmíme zapomínati, že Rusko denně stává se silnější, nejenom ve svých rezervách, ale i v dělostřelce, střelivu a ve všech válečných potřebách. Ruská vojenská síla za rok bude dvakrát tak mocnou, jako byla při zahájení války. Nic nemůže zabránit Rusku, aby ve spojení s ostatními svými spojenci nezdrtilo Purocko, nezískalo úplnou kontrolu na Balkáně a nezúročilo Rakousko. Zničení Rakouska je nutné, aby umožněno bylo trvalé urovnání a rekonstrukce Evropy.

Německo chtělo zakončiti válku tohoto roku. Vidělo snad jasně, že nemá již nicého k získání a že pokračování v západě bude stále ztrátcí. Každého dne vidíme, že zdroje anglické armády sesílají. Anglie je schopna uderiti prudce, jak patrné je v posledních dnech z událostí na západním bojišti. Anglická armáda má dostatek rezerv na čtyřletou až pětiletou válku a její zdrojem nevyrovnají se žádné jiné ve světě.

Jaké jsou naděje na časný mír? Na podzim, jak se za tu má všem beznadě, Rakousko a Německo na bídnou takové podmínky míru, jaké zdály se nemožností dříve. Buďto-li ale dostatečným, aby tvořily podklad pro vyjednávaní o míru trvalém, těžko říci. Nelouh-li, bude se ve výhledě pokračovati a bude to znamenati jenom špatné vyhlídky pro Německo a jeho spojence.

KANADA ZA VÁLKY.

Zrození Kanady jako bojující národnosti bylo jedním z divů přítomné světové války. V roce 1914 země tato byla pro válku úplně

neupravena. Z celkového počtu obyvatelstva 8,075,000 jedna čtvrtina byli občané v různé narození. Třicet procent těchto občanů pocházelo ze země, které s Kanadou jako osmáctou říší britické, nadělaly se ve válce. Ale přes ten to poměr nemají počet obyvatelstva a přes jeho kosmopolitní povahu, Kanada postavila armádu o 319,000 bojovních, šli třikrát tak velkou jako je pravidelná armáda Spojených Států.

Dnes Kanada je národností ve zbraní. Vojáky je možno spatřiti všude. Jsou v různých zábavních místnostech, kulečnických síních a v parcích. Na ulicích všech městech kanadských měst je vidět plno. V každém městěku a vesnici vlají vlajky a všude jeví se snaha získati vojáky další. Kanadky se obléhají, všude spatříte plakáty, které hlásají: Král a země vás potřebuje - právě nyní!

V zemi tak mladé jako je Kanada odvolání více jak čtvrt milionu mladých mužů z různých oborů průmyslových bylo vážnou věcí. Vedle toho znamenalo to zvláštní vydání na vydržování této velké armády. Ale Kanada přestála dohře tuto zkušku ohněm. Mladí lidé hlásili se rychle pod vojenské prapory a přes to přimysl se nezastavil, naopak zvýšil svoji výkonost. Parlament kanadský odhlasoval, že země pošle své na forské zemi armádu o půl milio- nu mužů. To znamená, že každá šestnáctá osoba v Kanadě, počta je v to muže, ženy, starce i děti povolána bude do zbraně.

Dne 30. dubna roku 1916, v dva čtvrté měsíce trvání války, Kanada měla ve zbraní 318,938 mužů, z nichž 150,000 náležalo se již v zámoří na bojišti. Vydržování této armády vyžádalo si velkého nákladu. V srpnu roku 1914, tedy při zahájení války v Evropě, kanadský parlament povolil \$50,000,000 ku hrazení válečných vy-

dání. V březnu roku 1915 povolili \$100,000,000 dalších a opětně v dubnu roku 1916 \$250,000,000 celkem \$400,000,000. Kanada vykonala v této rušné době válečné práce \$3,000,000 na pomocnou práci pro těžce postiženou Belgu. Více jak \$10,000,000 sebráno bylo ve prospěch anglického Červeného kříže.

Ale zde obětavost Kanady se nezastavila. Ačkoli o kanadské vojáky je v ohledu peněžním nejlépe postaráno ze všech vojáků, podléhajících se na západě v Evropě, vlastenečtí občané Kanady rozhodli se sebrati zvláštní fondy za účelem podpory těch, kdož na vojně jsou závislí. Z tohoto fondu vyplaceno bylo před koncem roku 1915 \$6,000,000 a nyní zahájeny byly kroky, aby sebráno bylo \$10,000,000 dalších.

Když na počátku přítomné války kanadský lid zvěděl, že vojenské fondy jsou nedostatečné, aby mohly opatřiti dostatečnou zásobou strojových pušek pro armádu sebráno bylo v krátké době \$900,000, za které zakoupeno bylo 1,000 strojových pušek, jež věnovány byly váleč.

Ale také o blahobyt svých vojáků Kanada pečlivě se stará. Ženy a dívky kanadské opatřily velké množství potřeb pro vojáky na frontě a zvláště teplé prádlo v době zimní, rukavice, kuckly a pod byly opatřeny v hojnosti. Tímto rozličných dobrých věcí byly poslány vojákům v zákopech na přilepšenou.

Je pravdou, že Kanada následkem této války se značně zadlužila. Ale země tak mladá jako je Kanada, země velkých zdrojů kterých sotva dosud se člověk do tkli nemusi toto zadlužení považovati za vše tak vážnou. Přes to, že vyžádala obrovské sumy na válku, Kanada sebrala v květnu tohoto roku \$23,000,000 na zřízení dvou železnic, Grand Trunk Pacific a Canadian Northern, aby byl patřeno, že pro válku nezapomněna vyvíjí země.

V roce 1915 Kanada sklídila největší úrodu ve své historii. Sklizená tato měla ceny \$800,000,000. Celá řada malých průmyslových prosperovala přes obtíže přítomné války. Nové průmyslové závody byly zbudovány v průběhu této války. Z těch nejlhavnějšími jsou zbrojovky. Od srpna v roce 1914 do dubna v roce 1916 bylo zřízeno 422 závodů na hotovení střeliva. Závody tyto přijaly objednávky na střelivo různé ráže a na zbraně všeho druhu v celkovém obnosu půl bilionu dolarů. Asi dvě třetiny těchto objednávek byly vyplněny před koncem května tohoto roku.

Vklady kanadského obyvatele stiva v průběhu války nepoklesly jak možno by býti očekíváno, bybrž byly zvýšeny. V srpnu roku 1914 náležalo se vkladů v různé kanadských bankách 659,399,000 dolarů. Nyní, 23 měsíce po zahájení války, náležá se v kanadských bankách \$738,169,000 vkladů. To je opravdu pozoruhodné uvážení, že během této doby bylo povoleno na vydání válečné \$400,000,000.

Ale vraťme se ku kanadské armádě. Kanadský voják je nejlépe placeným vojákem na světě. Nej-

menší plat prostého vojáka je \$1.10 denně. Od tohoto obnosu plat pohybuje se až k \$20 denně, který mají velcí důstojníci.

Kanadská pensijní míra je nejvyšší ze všech národností. Následující obnosy jsou poskytovány: Prosti vojáci, \$480 ročně; seržanti, \$510; poručíci, \$720; kapitáni, \$1,000; majordí, \$1,260; plukovníci, \$1,890; brigádní generálové, \$2,700. Tato pense je stanovena pro muže trvalé k práci zneschopné. Manželka a děti vojína získávají 80 procent pense, příslušné jeho postavení, je-li takový v boji usmrcen. Pense tato pfestane se platiti, jakmile taková žena se znovu provdá.

V době, kdy voják nalézá se v činné službě, jeho manželka získává polovici jeho platu a kromě toho obnosy od \$10 do \$20 měsíčně přidavku, podle počtu dětí. Vedle toho dostává se rodinám vojínů rozličných podpor z fondů, o kterých jsme se zmínili hořejí.

AUTOMOBILOVÁ DO- PRAVA U ARMÁDY.

Armádní mezek, kterým táženy byly vozy s potřebami pro armádu v minulosti, dokonal svůj úkol. Už nikdy nebude jedním z činitelů, kteří vyhrávají bitvy. I ti, kdož v minulosti řídili tyto pota- vý, opustili toto mírné a trpělivé tvře a naučily se řídit hlomozné nákladní automobily. Americká trestnou výprava v Mexiku, která zeli generál Pershing, užívá výhradně nyní ku svému zásobování nákladních automobilů.

Válečný odbor dlouho předržoval se mezků k dopravě zásob pro vojsko. Kampani generála Pershinga v Mexiku ale uvořila na vý- jadu nákladních automobilů. Tyto nákladní automobily vykonaly říkrate tak rychlé cestu, jakou chopen by byl vykonati mezek, a o na cestách, které považovány byly za naprosto nesjízdné. Dů- ledkem toho bylo objednáni dalších nákladních automobilů pro potřebu armády.

Doprava z amerického pomezí v nynější základně americké trestné výpravy s mezků měla by čtené obtíže. Mezek nevydrží této ná- náhavé cestě a přes svoji vytrva- nost brzy ochabuje. Ale nákladní automobily nepodléhají vlivu počasí a zásobí amerického trestnou výpravu dostatečně všemi potřebami v rychlé době.

Před několika dny nalézalo se 300 nákladních automobilů v základně trestné americké výpravy v Mexiku v Columbus, N. M. Tyto automobily jsou schopny v pří- padě potřeby dopravit celou brigádu v jednom dnu dvakrátě tak rychle, jak bylo by možno se vka- ňi kořmi a mezků z celého světa lociliti.

Využitkování automobilů při činné znamená nejenom odstranění mezků, při dopravě potřeb pro armádu, ale znamená zároveň zoner jízdy, malebného to odho- va naší armády. Jízda stává se v moderním vedení války nepotřeb- nou. Užívá-li se doposud na ev- opských bojištích, je to hlavně následkem nedostatku automobi- lů. Automobily plně může nahra- dit jízda. I důstojníci jízdy uznávají, že automobily mohou dopravit setinu péchoty dvakrátě tak daleko než může se dostati nejlépe vypravěná jízda.

Proky jízdu jsou nátkými v přítomném vedení války, kdy užívá se při obraně strojových pušek. Koni užívá se nyní hlavně, aby vojska rychleji byla dopravena na frontu, kde operují jako pé- chota. Automobily ale mohou dopravit vojsko na frontu mnohem rychleji. Německo v prvních dnech války docílilo pozoruhod- ných úspěchů, poněvadž první voje mužstvo nechalo dopravit na frontu v automobilech. Za ně- kolik hodin po vyhlášení války Francii, německá vojska nalézala se na pomezí Belgie. Toto vojsko bylo sem dopraveno v automobilech a po několikahodinovém od- počinku a nutných přípravách, zahájilo operace.

Dnes i k dopravě pobího dělo- střelce v hojně míře používá se nákladních automobilů. Pro- hlásuje se, že armáda Spoj. Států v budoucnosti cestovati bude na gasolinu. Nebude již rekord- ních pochodů péchoty a jízdy.

PUTOVÁNÍ Z JEDNOHO TABORA DO DRUHÉHO V MEXIKU.

Kompanie A Šestého pluku spolkové péchoty nalézá se na cestě z jednoho tábora do druhého v Mexiku.